

INTERNATIONAL SCIENTIFIC
PERIODICAL JOURNAL

EUROPEAN ASSOCIATION OF PEDAGOGUES AND PSYCHOLOGISTS "SCIENCE"

"THE UNITY OF SCIENCE"

EUROPEAN ASSOCIATION OF PEDAGOGUES AND PSYCHOLOGISTS "SCIENCE"

VIENNA, AUSTRIA

CURRENT RESEARCH

Flat T.V.
HUMANIZATION AND HUMANITARIZATION
AS TWO ASPECTS OF IMPROVEMENT
OF SYSTEM OF TRAINING IN HIGHER
EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS - p. 84

VIENNA, AUSTRIA,
MARCH 2017

EUROPEAN ASSOCIATION OF
PEDAGOGUES AND PSYCHOLOGISTS

“SCIENCE”

International scientific periodical journal

"THE UNITY OF SCIENCE"

Vienna, Austria, 2017

COMPETENCE ESSENCE OF THE CONCEPT OF SELF EDUCATION OF UNIVERSITY STUDENTS AND TO DRAW ITS STRUCTURAL COMPONENTS FOR THE FORMATION IN THE STUDY OF FOREIGN LANGUAGES.....41

Sabadosh J.G.

English teacher 1 Humanitarian Gymnasium named after M.Pirogov Vinnytsya City Council

THERAPEUTIC PHYSICAL TRAINING IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT AND THE PROBLEM OF OVERWEIGHT 44

Sluhenskaya R.

PhD, lecturer of the Department of internal medicine, physical rehabilitation and sports medicine

Yerohova A.

assistant of the Department of internal medicine, physical rehabilitation and sports medicine, Higher Educational Establishment of Ukraine „Bukovinian State Medical University”

EVALUATION OF UNSUPERVISED GRADUATING STUDENT WORK ON THE SUBJECT «PEDIATRICS, CHILDREN INFECTIONS».....47

Tarnavska S.

PhD, Associate Professor of Department of Pediatrics and Children Infectious Diseases HSEEU «Bukovinian State Medical University»

Shakhova O.

PhD, Assistant of Department of Pediatrics and Children Infectious Diseases HSEEU «Bukovinian State Medical University»

PECULIARITIES OF THE CROSS-CULTURAL COMMUNICATION IN MEDICAL STUDENTS.....49

Khomko O.Y.

MD, PhD, assoc. professor, Department of nursing and higher nursing education, Higher state educational establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University»

Sydorchuk O.I.

PhD, assistant professor Department of oncology, National Medical University named after O.O. Bogomolets

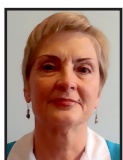
Sydorchuk R.I.

DSc, MD, PhD, Professor of the Department of general surgery, Higher state educational establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University»

Kifiak P.V.

Instructor, Department of anesthesiology and resuscitation Higher state educational establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University»

Piddubna P.I.

Chernivtsi Medical College, Higher educational establishment Ukraine state

Voytkевич Y.I.

Assistant of department of internal medicine, clinical pharmacology and occupational diseases, Higher state educational establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University»

USING THE HISTORICAL EXPERIENCE OF FOREIGN LANGUAGE SELF-EDUCATION IN MODERN CONDITIONS 52

Shumsky A. L.

candidate of pedagogical sciences, candidate for a doctor's degree at the chair of Pedagogy and psychology of educational activities of Zaporizhzhya national university

($r=0,5, p<0,05$), inability to solve problematic clinical situations ($r=-0,4, p<0,05$), the use of exclusively information resources in the MOODLE system ($r=-0,5, p<0,05$), low motivation to independent cognitive activity of students ($r=-0,6, p<0,05$), and the lack of essential continuous self-education as a guarantee of successful work of a future specialist.

The results of the anonymous questionnaire were indicative of the fact that practically in 95% of the 5th-years students on specialty "Pediatrics" the motivation to studies was desire to obtain new knowledge. At the same time, this motivation stipulated only 41,6% ($p_0<0,05$) of students on specialty "General medicine", and every tenth respondent (14,8%) stated that attending classes was simply their duty as students.

To students' opinion strict supervision from the teacher's side encouraged them to studies to 3,7% and 4,0% ($p_0>0,05$) of students from I and II groups respectively.

The analysis of the results obtained demonstrated that the majority of students preferred visualization of new material, which improved efficacy of mastering the information presented. Thus, illustrated lectures are preferred by 41,6% students of I group and 28,0% respondents of II group. At the same time, video slides are approved by two thirds (60%) of students from II group and only every third (37%, $p_0<0,05$) representative of I group. It should be noted that every tenth student from I group (9,2%) does not make notes of lectures, and every tenth representative of II group (12%) is not sure in the methods of presenting lecture material which is indicative of a low interest of these students.

The majority of 5th-year students on specialty "Pediatrics" (72%) prefer free discussion while presenting material during a practical class, when every participant is able to express his/her own opinion, and on the basis of certain amount of knowledge the participant reports in his/her own name. On the contrary, only one third of students on specialty "General medicine" (37,9%, $p<0,05$) want to participate in a free discussion, which is indicative of imperfect independent solution of a certain problematic situation. Although a group discussion is preferred by 52,1% respondents of I group. While choosing this method the teacher directs students' discussion. At the same time, the respondents of II group showed reliably higher chances of students' inclination

to independent solution of a problematic situation by means of a free discussion: relative risk – 1,9 (95%CI:1,4 – 2,7), with odds ratio – 4,4 (95%CI:2,4 – 7,9).

Conclusions.

1. Evaluation of the efficacy of unsupervised independent student training while learning the subject "Pediatrics, Children Infections" demonstrated that irrespective of a lower progress on the subject among the students on specialty "Pediatrics" they reveal much higher level of motivation to independent cognitive activity of this category of students, desire to obtain fundamental knowledge on the subject, wish to work independently.

2. In the 5th-year student of the specialty "Pediatrics" the chances of the need for self-control while training on pediatrics, compared with students of specialty "Medicine" increased 3.7 times, and the need for self-education - 3.2 times, which is associated with a professional motivation of this category of students.

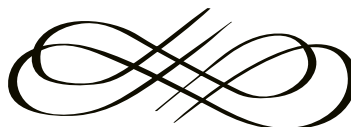
3. The majority of 5th-year students on specialty "Pediatrics" prefer free discussion while presenting material during a practical class, when every participant is able to express his/her own opinion, and on the basis of certain amount of knowledge the participant reports in his/her own name. The respondents of students on specialty "Pediatrics" showed reliably higher chances of students' inclination to independent solution of a problematic situation by means of a free discussion compared with students of specialty "Medicine": relative risk – 1,9 (95%CI:1,4 – 2,7), with odds ratio – 4,4 (95%CI:2,4 – 7,9).

4. Availability of visualization obtained information by means of video resources, diagrams, graphological structured schemes are necessary to improve the efficacy of independent training to practical classes on the subject "Pediatrics, Children Infections". According to the results of the survey the use of exclusively distance learning server MOODLE (*Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment*) briefly presenting the main educational material on pediatrics cannot cover the entire spectrum of modern information constantly updated and prevents the development of creative personality and clinical thinking of future specialists.

References.

1. Herush I.V. *Distance learning technologies as one of the innovative technologies in educational process* / I.V. Herush, V.A. Haidukov, Iu.S. Bukataru, I.M. Marynychyna // *Medychna osvita*. 2012. №3 (dodatok). S.35-37.
2. Hurska O. V. *The place and role of independent work of students in the learning process* / O.V. Hurska // *Vytoky pedahohichnoi maistemosti*. 2014. vyp.13. S. 103-107.
3. Krasnozhlyk Z. P. *Independent work of university students as an indicator of the goal of developmental learning* / *Lichnost, semya i obschestvo: voprosy pedagogiki i psihologii: sb. st. po mater. XIII mezhdunar. nauch.-prakt. konf. Chast II.* – Novosibirsk: SibAK, 2012. 134s.
4. Trofimenko A.S. *Innovative methods of teaching in higher education* / A.S. Trofimenko // *Sci-Article.ru*. 2014. #13. S.68-80.

UDC: 316.77-057.87:81+378.091.2

PECULIARITIES OF THE CROSS-CULTURAL COMMUNICATION IN MEDICAL STUDENTS

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КРОС-КУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Khomko O.Y.

MD, PhD, assoc. professor,
Department of Nursing and Higher Nursing Education
Higher state educational establishment of Ukraine
«Bukovinian State Medical University», Ukraine.

Хомко О.Й.

Канд.мед.наук, доцент каф. догляду за хворими та вищої медсестр. освіти ВДНЗ України
«Буковинський держ. мед. університет, Україна
Театральна пл., 2, м. Чернівці, Україна, 58002

Sydorchuk R.I.

DSc, MD, PhD, Professor for the Department of General Surgery Higher state educational establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University», Ukraine.

Piddubna P.I.

Chernivtsi Medical College, Higher educational establishment Ukraine state

Sydorchuk O.I.

PhD, Assistant professor Department of oncology. National Medical University named after O.O. Bogomolets, Ukraine.

Kifiak P.V.

Instructor, Department of anesthesiology and resuscitation Higher state educational establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University», Ukraine

Voytkevich Y.I.

Assistant of department of internal medicine, clinical pharmacology and occupational diseases Higher state educational establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University», Ukraine.

Сидорчук Р.І.

Доктор мед. наук, професор кафедри заг. хірургії ВДНЗ України «Буков. держ. мед.універ.», Україна Театральна пл., 2, м. Чернівці, Україна, 58002

Піддубна П.І.

Чернівецький медичний коледж, ВДНЗ України «Буков. держ.мед.універ.», Україна Театральна пл., 2, м. Чернівці, Україна, 58002

Сидорчук О.І.

Кандидат мед. наук, доцент кафедри онкології. Нац. мед. універ. імені О.О. Богомольця, Україна Проспект Лісовий 22/341, Київ, Україна, 02166

Кіфяк П.В.

Асистент кафедри анестезіології та реаніматології ВДНЗ України «Буков. держ. мед.універ.», Україна Театральна пл., 2, м. Чернівці, Україна, 58002

Войткевич Ю.І.

Асистент кафедри внутрішньої медицини, клінічної фармакології та професійних хвороб ВДНЗ України «Буков. держ. мед.універ.», Україна Театральна пл., 2, м. Чернівці, Україна, 58002

Summary: The problem of acquiring the ability to cross-cultural communication is urgent to address the contemporary development stage of a globalized society, since communication is an integral part of the individual living in society. Especially important is the formation of cross-cultural communicative competence of future health professionals. Integration into the global cultural, educational, and economic environment requires high-quality training, including healthcare industry experts capable of successful professional activities within the international community.

Keywords: intercultural communication, communicative competence, linguacultural communities.

Резюме: Проблема набуття здатності до крос-культурної комунікації є нагальною для вирішення на сучасному етапі розвитку глобалізованого суспільства, оскільки комунікація є невід'ємною частиною життя особистості в соціумі. Особливо важливим є формування міжкультурної комунікативної компетенції у майбутніх медичних працівників. Інтеграція в світовий культурний, освітній і економічний простір вимагає якісної підготовки фахівців, в тому числі фахівців медичної галузі, здатних до успішної професійної діяльності в рамках світової спільноти.

Ключові слова: міжкультурна комунікація, комунікативні компетенції, лінгвокультурні спільноти.

Набуття здатності до крос-культурної комунікації є нагальною проблемою, яка потребує вирішення на сучасному етапі розвитку глобалізованого суспільства, оскільки комунікація є невід'ємною частиною життя особистості в соціумі. Особливо важливим є формування міжкультурної комунікативної компетенції у майбутніх медичних працівників.

Інтеграція України в європейські та загальносвітові процеси зумовлює трансформацію культурної парадигми та висвітлює моделі соціокультурного буття сучасного студентства. Цим зумовлена актуальність крос-культурної проблематики в навчальному процесі у вищих навчальних закладах

Реформування української освіти, впровадження положень Болонського процесу створюють передумови для ефективного здійснення крос-культурних комунікацій студентства, дають змогу скористатися багатомірними можливостями мобільності, але їх реалізація зіштовхується з цілою низкою труднощів. Те саме спостерігається і на рівні професійного міжнародного спілкування.

Глобалізаційні процеси змінюють не тільки політику та економіку, а й характер людського спілкування, яке набуває нових форм та вирішує нові завдання. Поширення міжнародних контактів в галузі охорони здоров'я зумовлюють інтерес до крос-культурної комунікації як наукової так і практичної, що нині переживає динамічний розвиток у всьому світі.

Ключовою ознакою крос-культурної комунікації або міжкультурної комунікації є її інтердисциплінарність, яка забезпечує ефективність її практичного застосування у широких сферах: від вивчення іноземних мов до дипломатичної діяльності та різноманітних міжнародних обмінів, кінцевою метою яких завжди є досягнення взаєморозуміння і налагодження контактів між людьми, які належать до різних національних і культурних спільнот [1, 21-24].

Одним із найважливіших складників життя людини є комунікація. У широкому сенсі це поняття охоплює значно більше, ніж просто обмін інформацією між людьми. До неї належать канали засобів передачі та одержання інформації, де задіяні машини, прилади, штучний інтелект, комп'ютерні мережі і програми, космічні реалії тощо [2, 130-133].

У вузькому сенсі комунікація — основний спосіб людського спілкування, найактивніша форма людської життєдіяльності. Це явний і водночас латентний процес налагодження різних типів відносин між окремими мовцями, групами людей та цілими народами. Крім словесної мови, комунікація здійснюється немовними (невербальними) засобами, які супроводжують або замінюють звичайну мову при спілкуванні. Також комунікацію розглядають як окремий модус (рівень) існування мови поряд із власне мовою як системою мовних елементів і правил та мовленням як процесом говоріння і розуміння [10, 316-323]. Зі зростанням міжнародних контактів, інтернаціоналізацією суспільства змінюється і характер спілкування. Налагодження ділових і дружніх контактів із представниками інших держав передбачає володіння іноземними мовами. Однак цього мало, оскільки серйозною перешкодою у спілкуванні з іноземцями є незнання їхніх етнічних і культурних особливостей [5, 42-53].

Міжкультурна комунікація - спосіб суб'єкт-суб'єктних стосунків, які мають особливості соціальної ідентифікації молоді, трансляція культурно-утворюючих норм, цінностей, установок і орієнтацій, своєрідність маргінальних станів представників інонаціональної культури. Без врахування ціннісних і комунікативних вимірів культури не можливо сформувати взаємну, шанобливу міжнаціональну взаємодію на основі етнокультурних стереотипів, цінностей, традицій і обрядів представників діалогу культур [3, 1-17].

У сфері вербальної взаємодії суттєву роль можуть відігравати неправильно обрані стратегії висловлювання (культури можуть розрізнятися за ступенем дозволеної відкритості висловлювання своїх почуттів, вживанням конкретних слів, заперечувальних конструкцій, використанням контекстів і натяків, чи навпаки, віддавати перевагу прямим висловлюванням, емоційній відкритості тощо). Важливо знати та враховувати розбіжності у виборі вербального чи невербального каналу різних культур для трансляції одного і того самого повідомлення. У свою чергу, у невербальних сигналах між культурами можуть існувати відчутні розбіжності; це одне із найбільших джерел виникнення непорозуміння і навіть конфліктних ситуацій [9, 74-82].

Способи уникнення непорозуміння (конфліктів) на культурному ґрунті у спілкуванні з іноземцями досліджує міжкультурна комунікація.

Міжкультурна комунікація - наука, яка вивчає особливості вербального та невербального спілкування людей, що належать до різних національних та лінгвокультурних спільнот. Основними аспектами крос-культурної комунікації є культурологічний, лінгвістичний, етичний, соціально-комунікативний, психологічний, професійно-прикладний. Культурологічний аспект є ключовим у міжкультурній комунікації, оскільки культура охоплює весь спектр людських надбань в історичному розвитку цивілізації - від фольклорно-міфологічних увялень і національних звичаїв до особливостей життя різних народів. [4, 108-113; 8, 60-68].

Завданням крос-культурної комунікації є формування крос-культурної компетентності, необхідних знань про різні народи та культури з метою уникнення міжетнічних та міжкультурних конфліктів та створення комфортних умов спілкування в різних сферах та життєвих ситуаціях.

Об'єктом крос-культурної комунікації є спілкування представників різних національних та лінгвокультурних спільнот, а предметом - прийняті в національних спільнотах мовні стереотипи і норми поведінки, спілкування, певні «культурні сценарії» різних дій, установлені моделі сприйняття та оцінювання предметів і явищ, соціально унормовані звички, традиції, ритуали, дозволи, заборони тощо [5, 14-27].

Серед усіх можливих засобів комунікації, які створило людство, основною є мова, для якої комунікативна функція визначальна. Тому в центрі уваги крос-культурної комунікації завжди перебуває мова, в якій віддзеркалюються ключові особливості людської особистості та всієї національно-культурної спільноти. Знання мови іншого народу - суттєвий складник крос-культурної комунікації і найперший крок до налагодження успішного спілкування між представниками різних націй і культур [6, 10-34].

Сучасний вузівський випускник (медичний фахівець) - це широко освічена людина, що має фундаментальну фахову під-

готовку та належну підготовку з рідної та іноземної мови, які є знаряддям виробництва і частиною культури. З прискоренням глобалізації та поширенням міжнародних ділових зв'язків в Україні зростає потреба у висококваліфікованих спеціалістах у галузі філології.

Особливу роль у формуванні крос-культурної комунікативної компетенції відіграє процес навчання та виховання студентів-медиків. Позааудиторна сфера ВНЗ є сприятливою для соціального становлення особистості, оскільки забезпечує активізацію суб'єктної позиції молодого людини, стимулює взаємодію й спілкування з однолітками й педагогами, формування й корекцію вмінь щодо організації власної діяльності. Провідну роль при цьому відіграє соціальне середовище, де студенти набувають важливих навичок соціальної взаємодії, задовольняють потреби у визнанні й схваленні, емоційних контактах участь молоді в діяльності студентських громадських об'єднань сприяє формуванню лідерських якостей та набуттю важливих соціальних компетенцій [7, 3-18].

Інтеграція в світовий культурний, освітній і економічний простір вимагає якісної підготовки фахівців, в тому числі фахівців медичної галузі, здатних до успішної професійної діяльності в рамках світової спільноти.

Нові умови життя, нові вимоги до майбутнього фахівця, нові критерії прийняття на роботу вимагають вдосконалення підходів до підготовки сучасного фахівця. У цьому контексті володіння крос-культурною компетентністю стає необхідністю для майбутнього фахівця [11, 44-55].

В сучасних умовах європейської інтеграції та інтернаціоналізації багатьох сторін життя особливої актуальності набуває проблема спілкування за допомогою іноземної мови з усіма, хто цією мовою володіє. Тому сучасний підхід до структурування соціокультурного компоненту змісту навчання характеризується наповненістю елементами міжкультурного виміру, що означає розвиток в учнів міжкультурної свідомості та передбачає відоління міжкультурними навичками [8, 60-68].

Медичні фахівці зі сформованою крос-культурною комунікативною матимуть змогу успішно долати професійні проблеми та взаємодіяти як з колегами так і з пацієнтами, які належать до різних культур, що дасть їм можливість зайняти своє місце в сучасному світі та сприятиме ефективному функціонуванню в медичній галузі [12, 608].

Отже, можна зробити висновок, що формування міжкультурної комунікативної компетенції студентів-медиків дозволяє удосконалити навчально-виховний процес, створювати такий механізм розумової діяльності, який буде сприяти накопиченню відповідних знань і життєвого досвіду, а також підтримувати інтелектуальні зусилля студентів, стимулювати пізнавальну активність, як в індивідуальній, так і в груповій взаємодії.

ЛИТЕРАТУРА

1. Бойчук Н.В. *Методологічні аспекти формування крос-культурної комунікації у студентів філологів*. / Н.В.Бойчук, Г.Гус // *Нові технології навчання*. - 2013. - №75. - С.21-24.
2. Бойчук Н.В. *Формування крос-культурної комунікації студентів-філологів*. / Н.В.Бойчук, О.О.Бойко // *Нові технології навчання*. -2012.-№74.-С.130- 133.
3. Іванова К. А. *Соціологічні аспекти міжкультурної комунікації в українському вузі автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. соціол. наук: 22.00.06 «Соціологія культури, науки та освіти»* / К. С. Іванова. — Х., 2002. — 17 с.
4. М'язова І.Ю. *Особливості тлумачення поняття «міжкультурна комунікація»* / І.Ю.М'язова // *Філософські проблеми гуманітарних наук*.-2006.-№8.-С.108-113.
5. Манакін В.М. *Мова і міжкультурна комунікація: навч. Посіб.* / В.М.Манакін. - К.: Академія, 2012. - 288с.
6. Мацук К.В. *Крос-культурна комунікація в освітньому сегменті інформаційного суспільства: дис... на здобуття наукового ступеня канд. філос. наук: 09.00.10 «Філософія освіти»* / К.В. Мацук / *Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”*. — К., 2007. — 191 С.
7. Ніколенко Л.М. *Формування лідерських якостей особистості в діяльності студентських громадських об'єднань: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.05 «Соціальна педагогіка»* / Л.М. Ніколенко. — Слоб'янськ, 2013. — 20 с.
8. Першукова О. *На шляху до міжкультурної свідомості* / О. Першукова // — 2008. — № 1. — С. 60-68.
9. Хомуленко Т.Б. *Психологічні аспекти розвитку діалогічності у майбутніх спеціалістів* / Т.Б. Хомуленко, О.М. Крутій // *Збірник наукових праць Психолого-педагогічні аспекти професійної діяльності майбутнього фахівця*. — Х.: ХДПУ. 1996. —С. 74-82.
10. Ябурова О.В. *Психолого-педагогічне забезпечення міжкультурної комунікації українських та іноземних студентів* / О.В. Ябурова // *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Психологія*. - 2015. - Вип. 51. - С. 316-323. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhpnu_psykol_2015_51_33.

11. Alokhhina, N.V. Psychological and pedagogical conditions of multicultural competence of future specialists in medical and pharmaceutical industry / N.V. Alokhhina, T.V. Lutaieva // *Europejskie studia humanistyczne: Państwo i Społeczeństwo*. – 2014-2015. – № 2. – P. 44-55.
12. Alokhhina, N.V. Forming of communicative competence of future specialists/ N.V. Alokhhina, M.Y. Sivukha // *Topical issues of new drugs development: Abstracts of International Scientific And Practical Conference Of Young Scientists And Student (April 23, 2015)*. – Kh. : Publishing Office NUPh, 2015. – P. 608.

REFERENCES:

1. Bojchuk N.V. Metodologichni aspekti formuvannya kros-kul'turnoi komunikacii u studentiv filologiv/ N.V.Bojchuk, G.Gus // *Novi tekhnologii navchannya*.- 2013.-№75.-S.21-24.
2. Bojchuk N.V. Formuvannya kros-kul'turnoi komunikacii studentiv-filologiv./ N.V.Bojchuk, O.O.Bojko // *Novi tekhnologii navchannya*. -2012.-№74.- S.130- 133.
3. Ivanova K. A. Sociologichni aspekti mizhkul'turnoi komunikacii v ukrains'komu vuzi avtoref. dis. na здобуття наук. stupenya kand. sociol. nauk: 22.00.06 «Sociologiya kul'turi, nauki ta osviti» / K. S. Ivanova. — H., 2002. — 17 s.
4. M'yazova I.YU. Osoblivosti tlumachennya ponyattia «mizhkul'turna komunikaciya» / I.YU.M'yazova // *Filosofski problemi gumanitarnih nauk*.- 2006.-№8.-S.108-113.
5. Manakin V.M. Mova i mizhkul'turna komunikaciya: navch. Posib. / V.M.Manakin.- K.: Akademiya, 2012. - 288s.
6. Macik K.V. Kros-kul'turna komunikaciya v osviti'omu segmenti informacijnogo suspil'stva: dis... na здобуття naukovogo stupenya kand. filos. nauk: 09.00.10 «Filosofiya osviti» / K.V. Macik / *Nacional'nij tekhnichnij universitet Ukraini „Kiv's'kij politekhnichnij institut”*. — K., 2007. — 191 S.
7. Nikolenko L.M. Formuvannya liders'kih yakостей osobistosti v diyal'nosti studentiv'kih gromads'kih ob'ednan': avtoref. dis. na здобуття наук. stupenya kand. ped. nauk: 13.00.05 «Social'na pedagogika» / L.M. Nikolenko. — Slovyans'k, 2013. — 20 s.
8. Pershukova O. Na shlyahu do mizhkul'turnoi svidomosti / O. Pershukova // — 2008. — № 1. — S. 60-68.
9. Homulenko T.B. Psihologichni aspekti rozvitku dialogichnosti u majbutnih specialistiv / T.B. Homulenko, O.M. Krutij // *Zbirk naukovih prac' Psihologo-pedagogichni aspekti profesijnoi diyal'nosti majbutn'ogo fahivcya*. — H.: HDPU. 1996. —S. 74-82.
10. YAburova O.V. Psihologo-pedagogichne zabezpechennya mizhkul'turnoi komunikacii ukrains'kih ta inozemnih studentiv / O.V. YAburova // *Visnik Harkivs'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universitetu imeni G.S. Skovorodi. Psihologiya*. - 2015. - Vip. 51. - S. 316-323. - Rezhim dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnpu_psykhol_2015_51_33
11. Alokhhina, N.V. Psychological and pedagogical conditions of multicultural competence of future specialists in medical and pharmaceutical industry / N.V. Alokhhina, T.V. Lutaieva // *Europejskie studia humanistyczne: Państwo i Społeczeństwo*. – 2014-2015. – № 2. – P. 44-55.
12. Alokhhina, N.V. Forming of communicative competence of future specialists/ N.V. Alokhhina, M.Y. Sivukha // *Topical issues of new drugs development: Abstracts of International Scientific And Practical Conference Of Young Scientists And Student (April 23, 2015)*. – Kh. : Publishing Office NUPh, 2015. – P. 608.

UDC 378.147

USING THE HISTORICAL EXPERIENCE OF FOREIGN LANGUAGE SELF-EDUCATION IN MODERN CONDITIONS

ВИКОРИСТАННЯ ІСТОРИЧНОГО ДОСВІДУ ІНШОМОВНОЇ САМООСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Shumsky A. L.

candidate of pedagogical sciences, candidate for a doctor's degree at the chair of Pedagogy and psychology of educational activities of Zaporizhzhya national university

Шумський О. Л.

кандидат педагогічних наук, докторант кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності Запорізького національного університету

Abstract. In the paper the results of the conducted retrospective analysis of the dynamics of development of theory and practice of foreign-language self-education in the second half of the 20th century are presented; various points of view on the definition of the essence of this notion are considered; the possibilities of using the pedagogically valuable historical experience of organising students' linguistic self-educational activities in modern conditions are outlined.

Keywords: retrospective analysis, learner autonomy, linguistic self-education, self-access centres, pedagogical assistance.

Анотація. У статті представлено результати проведеного ретроспективного аналізу динаміки розвитку теорії і практики іншомовної самоосвіти в другій половині ХХ століття; розглянуто різні погляди щодо визначення сутності даного поняття; окреслено можливості використання педагогічно цінного історичного досвіду організації лінгвосамоосвітньої діяльності студентів у сучасних умовах.

Ключові слова: ретроспективний аналіз, навчальна автономія, лінгвосамоосвіта, ресурсні центри, педагогічна підтримка.